

som vare lidet heldige Indretninger, fordi Tvangen hviler paa Gaarden og ikke paa selve Huset, men det er Følgen af Udviklingen og tillige Følgen af den Stilling, Rigsdagen har taget. De Herrer maa erindre, at det er ikke første Gang, man forhandler dette Tema, men det skal jeg senere udtale mig om, naar jeg kommer til at udtale mig om Udstyking i Almindelighed. I Almindelighed taget er der temmelig stor Frihed for Ejendomme paa under 1 Td. Hartkorn, — og det er jo dem, der regnes til Huse. Fordeling, Afhændelse og Udstyking gaar jo som bekendt i Reglen ud paa, at Jorden skal henlægges til Bebyggelse eller til Forening med andre Parceller. Nu vil den ærede Forslagsstiller, der talte særlig om Nedlæggelse af Huslodder — i Forbigaaende vil jeg bemærke, at Udtrykket „Nedlæggelse af Huslodder“ er et underligt Udtryk, som ikke ret kan passe ind, og som ikke ret kan forstås, men hvad man mener dermed, er jo ganske klart — nu ville de ærede Forslagsstillere mene, at man uden videre kan gaa hen og sige, at matrikulerede Huslodder af Areal fra 2 Skæpper til 5 Tønder Land maa ikke nedlægges uden Kommunalbestyrelsens Samtykke, at der ikke saaledes maa disponeres over dem. Der har jo i tidligere Forhandlinger om Udlægning af Huslodder af det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Boijen) — om jeg ikke tager fejl — i sin Tid været nævnt, at der skulde lægges et vist Baand paa disse Lodder, et vist fideikommissarisk Baand, de maatte ikke forvinde igen, ikke forandres; men her kommer man uden videre og siger: de Folk, der have købt Ejendomme under de nuværende Retssforhold, med fri Dispositionsret over dem, maa dog ikke disponere frit over dem. Jeg tror dog ikke, det gaar an at sige saadan og at gøre dette afhængigt af Kommunalbestyrelsernes Vilkaarlighed. Derfor anbefaler jeg, at det Spørgsmaal kommer under nærmere Overvejelse, om man virkelig vil gaa til at vedtage saadanne Bestemmelser; fordi man ikke gør det, kan man jo gerne vedtage andre Bestemmelser, der favoriserer Udlægningen af Huslodder. Men der er tillige en ret mærkelig Ting ved Lovforslaget. De ærede Forslagsstillere sætte nemlig i § 1. Skellet ved, om det er særskilt matrikulerede Huslodder eller ikke; men derved løse de Forpligtelsen paa de nuværende Pligthouse for en meget væsentlig Del. De foreslaa den Løst, for saa vidt vedkommende Huslodder ikke ere særskilt matrikulerede, og det ere de ingenlunde altid. Tvangsforspligtelsen hviler nemlig paa vedkommende Gaard og kan flyttes til

forstellige Huse; den hviler ikke paa Husene. Den Tvangsbestemmelse, som nu havees, og som hævedes i visse Tilfælde, navnlig over for Gaarde, der ere indtagne til Skov, hæves nu her ved et Pennestrøg. Jeg tror dog nok, det er bedre, at det Spørgsmaal kommer under nærmere Overvejelse. Jeg tror ikke, man saaledes uden videre tør skære ind i den bestaaende Ret, og gøre det umuligt for Folk at flytte deres Huse, og disponere over Jorden, som de have købt under Forudsætning af, at det skulde være Huslodder eller skulde forenes med anden Jord, og jeg vil gøre opmærksom paa, at det at flytte Huse kan være noget, som frembyder meget store Fordele for den vedkommende Ejer. Det er ikke saa vanskeligt, at finde saadanne Tilfælde. Bliver der saaledes Tale om et nyt Jærnbaneanlæg, kan der virkelig være Spørgsmaal om at flytte Huse, ligesom der ogsaa kan være Tale om det samme i Tilfælde af Fabrik-anlæg og lignende. Der kan fort sagt i mange Tilfælde være Tale derom, og jeg tror, at man vilde gøre Uret mod de nuværende Ejere af Huslodder, ved at vedtage saadanne Bestemmelser som de foreslaaede.

Med Hensyn til Medsættelsen af Landbo-kommissionen skal jeg bemærke, at den har to Djeved. Det ene er at fremstafte en Plan for Tilvebringelsen af Jordlodder for Landarbejdere, og derom har jeg allerede sagt, at det kan være en meget vigtig Opgave; det kan vist være meget rigtigt, at man i noget større Stil tager det Spørgsmaal under Overvejelse efter de mangfoldige og uklare Ideer om, hvilken Fremgangsmaade der bør følges. Den anden Del af Opgaven er at forberede en Revision af Lovgivningen om Landejendommens Udstyking og Sammenlægning; men herom har jeg tidligere sagt, at i og for sig tror jeg ikke, der behøves en Kommission dertil. Jeg tror, det kan gøres paa anden Maade, og det er gjort flere Gange. Hovedreglen er jo den, at Hovedgaardsjord, Parceller af Bræstegaarde og anden Embeds- og Købstadsjord kan temmelig frit udstyffes og omlægges, og ogsaa indlægges under Bondejord, — der skal blive 60 Tdr. Land tilbage; men derfra kan der dispenseres. Med Hensyn til Bondejord uden for Fæstegods er der bestemte Regler, og der gaar Hovedbestemmelsen ud paa, at Bondejord som Regel ikke maa nedlægges, undtagen under særlige Forhold. Endelig er der for det tredje Fæstegods, hvor navnlig Omfordelingsretten kommer i Betragtning. Der er der en Bestemmelse, som jeg tror bør fastholdes, og det er den, at Bondejord kan